

www.e-rara.ch

Quinta pars

Incipit epistola beati Hieronymi ad Damasum papam in quattuor evangelistas

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [\[Link\]](#)

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [\[Link\]](#)

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [\[Link\]](#)

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [\[Link\]](#)

Ephef. ij. Dicit igitur ante faciem hominis: quia ante considerationem euangeliste Matthei sicut obiectum. proprium est posita similitudo alterius hominis. id est christi: cuius precipue considerat humanitatem: et bene dicitur christus alter homo: quia fuit alter ab omnibus alijs hominibus: quia omnes alij peccaverunt de radice peccati. iste autem solus innocens:

per quem ad iusticiam sunt alij reducti: secundum quod scribitur ad Romanos. v. Sic per unum hominem inobedientiam peccatores constituti sunt multi: ita per unum hominem obedientiam iusti constituentur multi: hic in presenti inchoatur per gratiam: et in futuro per gloriam quod est gratia consummata.

¶ Finit Proemium:

Incipit epistola beati Hieronymi ad Damasum papam in quattuor euangelistas.

Beatissimo pape Damaso Hieronymus. Nouum opus me facere cogis ex veteri: ut post exemplaria scripturarum toto orbe dispersa: quia si quidam arbitri sedeant: et quia iter se variant quod sint illa quod cum greca sentiant veritate: de cernant. Pius labor sed periculosa presumptio iudicare de ceteris: ipsum ab omnibus iudicandum: se nec mutare linguam: et canescere mundum ad inania retrahere paruulorum. Quis enim doctus pariter et indoctus: cum in manus volumine assumpsit: et a salua quam semel imbibit viderit discrepare quod lectitat: non statim erumpat in vocem me falsarium: me clamans esse sacrilegum quod audeat aliquid in veteribus libris addere: mutare corrigere: Aduersus quam inuidiam duplex causa me consolatur: quod et tu qui sumus sacerdos es: fieri iubes: et verum non esse quod variat. etiam male dicorum testimonio comprobatur. Si enim latinis exemplaribus fides est adhibenda: respondeant quibus tot sunt exemplaria pene quot codices. Sin autem veritas est querenda de pluribus cur non ad grecam originem reuertentes: ea que vel a vitiosis interpretibus male edita: vel a presumptuosis imperitis emendata peruersius: vel a librariorum dormitantibus aut addita sunt aut mutata corrigimus? Neque vero ego de veteri disputo testamentum: quod a septuaginta senioribus in grecam linguam versum: tertio gradu ad nos usque peruenit. Non quero quid aquila quid symmachus sapiat: quare theodotion inter novos et veteres medius incedat. Sit illa vera interpretatio quae apostoli probauerunt. De nouo nunc loquor testamentum quod grecum esse non dubium est: excepto apostolo Mattheo: qui primum in iudea euangelium christi hebraicis litteris edidit. Hoc certe cum in nostro sermone discordat: et diuersos paruulorum tramites ducit: vno de fonte querendum est. Pretermitto eos codices quos a Luciano et Hesitio nuncupatores paucorum hominum asserit peruersa contentio: quibus utique nec in veteri instrumentum post septuaginta interpretes emendare quod licuit: nec in nouo profuit emendasse: cum multarum gentium linguas scriptura ante translata doceat falsa esse quod addita sunt. Igitur hec presens prefatiuncula pollicetur quattuor tamen euangelia: quorum ordo est iste: Matheus: Marcus: Lucas: Iohannes: codicum grecorum emendata collatione sed veterum: que ne multum a lectionis latine consuetudine

discreparent ita calamo operauimus: ut his tamen quod sensum videbant mutare: correctis: reliqua manere pateremur ut fuerant. Canones quos quos Eusebius cesariensis episcopus alexandrinus secutus ammonium in decem numeros ordinauit: sic in greco habent expressimus. Quod si quis de curiosis voluerit nosse que in euangelis vel eadem vel vicina vel sola sint: eorum distinctione cognoscat. Magnus siquidem hic in nostris codicibus error inoleuit: dum quod in eadem re alius euangelista plus dixit: in alio quod minus putauerit: addiderunt: vel dum eiusdem sensum alius aliter expressit: ille qui unum e quattuor primus legerat: ad eius exemplum ceteros quos estimauerit emendandos. Cum accidit ut apud nos mixta sint omnia: et in Marco plura Lucae atque Matthei. Rursum in Mattheo plura Iohannis et Marci: et in ceteris reliquorum quod in alijs propria sunt inueniantur. Cum itaque canones legeris quod subiecti sunt confusionis errore sublato: et similia omnium scies: et singulis sua quod restitues. In canone primo concordant quattuor: Matheus: Marcus: Lucas: Iohannes. In secundo tres. Matheus: Marcus: Lucas. In tertio tres. Matheus: Lucas: Iohannes. In quarto tres. Matheus: Marcus: Iohannes. In quinto duo. Matheus: Lucas. In sexto duo. Matheus: Marcus. In septimo duo. Matheus: Iohannes. In octauo duo. Lucas: Marcus. In nono duo. Lucas: Iohannes. In decimo propria unusquisque quod non habent in alijs ediderunt. Singulis vero euangelis ab uno incipiens usque ad finem librorum dispar numerus accrescit. Hic nigro colore prescriptus sub se habet alium ex minimo discoloris numerum: qui ad decem usque precedens indicat: prior numerus in quo sit canone requirendus. Cum ergo aperto codice (verbi gratia) illud siue illud capitulum scire volueris cuius canonicus sit: statim ex subiecto numero doceberis: et recurreres ad principia in quibus canonum est distincta coeries: eodemque statim canone ex titulo fratris inuenito: illum quem quod rebus numerus eiusdem euangelii quod et ipse ex inscriptione signat inuenies: atque e vicino ceterorum tramitibus inspectis quos numeros e regione habeant adnotab: et cum scieris recurreres ad volumina singulorum et sine mora reptis numeris quos ante signaueras: repies et loco in quibus vel eadem vel vicina dixit: Propter quod in christo valeas et memineris mei papa beatissime.

Incipit alius prologus sancti Hieronymi in quattuor euangelia. Lures fuisse quod euangelia scripsit: Lucas euangelista testatur dicere. Quod multi conati sunt ordiare narrationem rerum quod in nobis complete sunt: sic tradide